

Све у свему, призор не баш подстицајан.

Џ. М. Куци

И нема победе. Реч је, наравно, о изласку Срба на „косовске“ изборе. Пре него што објасним због чега и победа малобројних Срба на овим изборима слуги на пораз на једном вишем и дугорочнијем плану, покушаћу да објасним наводнике које увек користим када нешто назовем „косовским“. Зашто је у мојим текстовима све „косовско“ (а које се односи на албанско) под наводницама? Због тога што сам једном, не сећам се тачно где и од кога, чула како су Срби изгубили ратове, између осталог или на првом месту – на пољу језика. Језиком су губили територије и језиком показивали, можда чак и несвесно (мада све мање верујем да се ишта слично могло радити без намере и случајно) да се одричу одређених делова своје земље или, још горе, људи са одређених подручја, па смо се тако поделили на „косовске“, „прекодринске“ и ко зна које још све Србе... Наиме, нису то што се дешавало 15. новембра били „косовски“ избори, као што институције које су албанске а на територији су Косова нису „косовске институције“. Косовска је институција и Клинички центар у Косовској Митровици, и Дом здравља Грачаница, и Универзитет протеран из Приштине у једну паланку. И Српска православна црква је на Косову – „косовска институција“. Дакле, на самом почетку поклонили смо придев „косовски“ Албанцима и тако се језиком одрекли Косова.

Али о овоме о чему сам управо започела – не вреди више ни писати. „Косовски избори“, „косовске институције“ и све друго што је косовско а није српско већ се дубоко уврежило у говор, нема медија у Србији који те ствари не назива тим именима и рат је у језику, као и на многим другим пољима – нажалост изгубљен.

Тема текста требало би да буду избори. Мислила сам, и још увек мислим, да је ситуација „на терену“ таква да су Срби јужно од Ибра морали да изађу у што већем броју на те изборе који јесу били нефер, који су били тешки за Србе јер их није подржала ни Србија нити су сами себе подржали и били сложни и, са тугом, може да се констатује да су једину (финансијску и сваку другу) помоћ добили од Приштине, и да је та помоћ била намењена само оним Србима који су се већ показали лојални овој „косовској“ држави у настајању. Влада у Београду их је, са своје стране, унапред одбацила, застрашивала и не само што их није подржала – понашала се као да их се одриче.

Међутим, у недељу су Срби на Косову учествовали на изборима у довољном броју и свима „упућенима“ јасно је да је покушај државе Србије да се ови избори бојкотују био промашај. Након ових избора започиње и званично улажење Срба у „косовске институције“. Такође, политичке „испоставе“ државе Србије на Косову почеће да одумиру. Неће бити разлога да се оне више финансирају из буџета Владе Србије, а српске политичке странке неће желети да по Косову траће свој новац. Као ни Руси свој. Или евентуално Кинези. Додуше, можда ће сви они, тај свој новац, паметно улагати у неке пословне варијанте са грађанима Косова и „косовским институцијама“.

Ипак, у изјавама српских званичника, као и у званичним српским медијима резултати ових избора ће се представити сасвим другачије. Тврдиће се да су Срби бојкотовали изборе и да је већина Срба на Косову данас показала „лојалност“ држави Србији и да ће држава Србија сигурно одбранити Косово свим „легитимним и расположивим“ правним и дипломатским средствима.

У сваком случају, на Косову ће сада почети устоличење „легитимних“ представника Срба који желе да се српска мањина integriше у то ново „косовско друштво“. Таквих ће бити сасвим довољно да ова болна и губитничка (али под анестезијом) интеграција започне. Почеће емитовање емисија на српском језику на „косовској телевизији“ (РТК), радију, или објављивање текстова у штампаним и електронским медијима. Биће новца и подршке владе из Приштине и међународних донатора пројектима такве врсте, пројектима интеграције Срба у „косовско друштво“.

Наравно, неће се много у тим емисијама или објављеним текстовима говорити о необновљеним православним светињама или о оним „споменицима хришћанске културе“ који пропадају. Неће ни о судбинама отетих и избеглих Срба. Неће се ни процес повратка изгнаних Срба наметати као један од изазова и циљева ове младе и модерне демократске државе.

Ипак, већ према ко зна чијим и каквим потребама, у „косовским медијима“ ће се пласирати информације о конкретним случајевима вишегодишње манипулације државе Србије новцем који је био намењен српским несрећницима који су на Косову опстајали. Почеће и све пажљивије да се гради „медијски профил“ лојалног српског грађанина Косова, који више нема разлога да верује обећањима из Србије, а промовисаће се значај укључивања Срба у јавни и културни живот Косова.

Наравно, тешко да ће било шта од свега овога бити довољан разлог да политичари у Србији, као бранитељи државотворности Србије и њених демократских вредности, промене песмицу о Косову коју певају последњих 10 година. Такође, српска „грађанска и интелектуална елита“ неће имати интересовања, а ни храбрости да било кога из бивше или актуелне власти смислено (тј. аргументовано) и отворено позива на одговорност због крађа, лажи и залуђивања људи на Косову током последњих 10 година.

На крају, ред је да признам, ово мрачно пророчанство производ је моје преписке са једним пријатељем који је тренутно у Њујорку, а који је, пошто познаје Косово „као свој џеп“ испрва као и ја био за излазак Срба на „косовске“ изборе, да би након што је до њега стигла вест о смрти патријарха Павла започео једно размишљање о крају света, које је и мене запитало – да ли је исправно и да ли сам имала права да се „залажем за излазак Срба на изборе“ – као да ја уопште знам, сем оно мало што сам од Косова видела, ко је у праву а ко греши од свих тих струја и убеђивача на које сам имала прилике да налетим.

Да не бих текст завршила причом о „смаку света“, покушаћу да набројим оно мало добрих страна изласка Срба на изборе. У недељу увече, иако је на читав догађај пала једна тамна сенка смрти патријарха Павла коју су многи доживели као „знак“ јер се збила баш на тај дан – многи су Срби јужно од Ибра славили.

„Добили смо Грачаницу, Клокот, Ранилуг“, јављали су телефоном, „Борба је за Штрпце“. Неко је био љут на извештача Б92 који је рекао како је Штрпце „нажалост изгубљено, као последица претњи неких радикала који су спроводили у дело оно чиме је Србе застрашивало Министарство за КиМ“. Био је љут, тај мој саговорник, јер каже, „нисмо још увек изгубили, нека не деморалишу народ унапред“.

Изгубили смо Ново Брдо.

Изгубили смо и оно мало слоге што је постојала међу Србима са Косова. Север и југ су подвукли једнако јаку границу на Ибру какву је 1999. подвукао француски КФОР, а која је у оним временима сачувала Србе са севера од најезде „варвара“.

Неколико месеци пре него што ће се кандидовати за градоначелника Грачанице Момо Трајковић причао ми је о некој „новој класи косовских Срба који размишљају шиптарским мозговима и који ће, ако држава Србија настави са својом кампањом против сваког учешћа Срба у ‘косовским институцијама’, на крају остати једини легитимни представници Срба са Косова“. Не знам да ли је то тачно, не познајем Србе који мисле шиптарским мозговима, можда чак и не знам шта то тачно значи – али верујем да се односи на оно гореописано интегрисање које ће бити потпуно. Захваљујући Републици Србији, на првом месту.

То није ни налик ономе о чему смо читали дивећи се вештини деспота Стефана Лазаревића, мада би било лепше и лакше мислити да јесте. Не може се сачувати земља аутистичним одбацивањем стварности, ма како Србима био немио појам „прихватити стварност“. Али, и то прихватање стварности би требало да буде стратегија, а не понеки усамљени покушај који се углавном заврши фијаском.

На крају, допустићу себи да текст завршим једним цитатом из књиге мог новог омиљеног писца Џ. М. Куција *Ишчекујући варваре* коју често листам. Овде се ради о једном службенику на граничном подручју, негде у Африци, у некој колонији која мисли да је на удару варвара – а варвара ниоткуда. Ова слика подсећа ме на групице Срба (међусобно завађене) које шпартају Косовом вођене „пуковницима“ који су изгубили компасе.

„... Људи уморни, мамурни после синоћње теревенке, вуку се за нама... Позади су товарни коњи и кола са бачвама с водом, намирнице и тежа опрема... Све у свему, приказ не баш подстицајан: колона јаше у нeredу, неки људи су гологлави, други носе коњаничке кациге искићене перјем, остали просте кожне капе... Све у свему, приказ не баш подстицајан.“